

Convenant - Gemeente Zaanstad en erfgoedpartijen Zaanse Schans

DE ONDERGETEKENDEN:

1. De privaatrechtelijke rechtspersoon STICHTING ZAANS MUSEUM, gevestigd te Schansend 7, Zaandam, hierna te noemen "Zaans Museum";
2. De privaatrechtelijke rechtspersoon STICHTING DE ZAAANSE SCHANS, gevestigd te Schansend 1, Zaandam, hierna te noemen "Stichting De Zaanse Schans";
3. De privaatrechtelijke rechtspersoon ZAAANSE SCHANS VASTGOED N.V., gevestigd te Schansend 1, Zaandam, hierna te noemen "Zaanse Schans Vastgoed N.V." te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de rechtspersoon STICHTING ZAAANSE SCHANS;
4. De privaatrechtelijke rechtspersoon STICHTING WIND MOLEN COMPAGNIE, gevestigd te Schansend 1, Zaandam, hierna te noemen "Wind Molen Compagnie";
5. De privaatrechtelijke rechtspersoon STICHTING MUSEUM VAN HET NEDERLANDS UURWERK, gevestigd te Kalverringdijk 3, Zaandam, handelend onder de naam en hierna te noemen "Museum Zaanse Tijd";

Verder aan te duiden als: erfgoedpartijen.

6. De publiekrechtelijke rechtspersoon de GEMEENTE ZAAANSTAD, gevestigd te Zaandam aan Stadhuisplein 100, te deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door [naam wethouder], hierna te noemen: "de Gemeente";

Verder aan te duiden als: "Partijen".

NEMEN HET VOLGENDE IN AANMERKING:

- I. Dat de Gemeente op 9 juni 2020 een breed gedragen Ontwikkelstrategie Zaanse Schans heeft vastgesteld waarin zij de uitgangspunten heeft vastgesteld voor maatregelen en acties om de Zaanse Schans veilig, kwalitatief aantrekkelijk en authentiek te houden;
- II. Dat in de Ontwikkelstrategie is opgenomen dat de Zaanse Schans wordt gevormd door authentieke gebouwen, molens, natuur en landschap waar wordt gewoond en gewerkt en dat deze menging deel uitmaakt van de eigenheid van de Zaanse Schans;
- III. Dat bij ongewijzigd beleid het aantal bezoekers als gevolg van de wereldwijde groei van toerisme aan de Zaanse Schans naar verwachting in het komende decennium blijft stijgen en de Zaanse Schans niet is toegerust op deze aantallen;
- IV. Dat niets doen een aantasting zal vormen voor de leefbaarheid, het Authentieke Karakter en het erfgoed, maar dat voor acties en maatregelen voor een veilig en kwalitatief aantrekkelijke Zaanse Schans structureel financiële middelen nodig zijn;
- V. Dat Partijen gezamenlijk willen bijdragen aan het versterken van de culturele en toeristische positie van de Zaanse Schans, maar dat ook hier financiële middelen voor nodig zijn;

- VI. Dat de Gemeente niet voornemens is om daartoe de lasten voor de inwoners van Zaanstad te verhogen, maar dat zij met partijen een Duurzaam Exploitatiemodel wil ontwikkelen waaruit de maatregelen gefinancierd kunnen gaan worden;
- VII. Dat de Partijen de verkoop van een vorm van verplichte toegangsticket aan Toeristen als enige overgebleven manier zien om dit Duurzaam Exploitatiemodel op te zetten om inkomsten te genereren die ten goede komen aan de leefbaarheid van de Zaanse Schans;
- VIII. Dat Partijen zich zullen inspannen om te borgen dat voor inkomsten die binnenkomen via de verkoop van toegangstickets het principe 'van-en-voor de Zaanse Schans' geldt, wat betekent dat inkomsten ten behoeve van de vier Hoofduitgangspunten en zeven Aandachtspunten in de Ontwikkelstrategie worden benut;
- IX. Dat de Gemeente daartoe onderzoekt of de openbare wegen en paden in het toeristisch gebied aan de openbaarheid kunnen worden onttrokken;
- X. Dat Partijen met alle betrokkenen afspraken zullen maken met betrekking tot de vrije toegankelijkheid van de Zaanse Schans voor bepaalde categorieën;
- XI. Dat de Gemeente in een nader uit te werken ruimtelijk plan aandacht besteedt voor de ruimtelijke en landschappelijke inpassing met open zichtlijnen en verbinding met het omliggende (polder)landschap;
- XII. Dat waarde van de Zaanse Schans, het erfgoed en de museale collecties voor de identiteit, cultuur en economie van de Gemeente vergt dat voor het beheeren van dit erfgoed, een sterke samenwerking tussen de erfgoedpartijen en Gemeente noodzakelijk is en dat Partijen daartoe onderstaande afspraken wensen vast te leggen.

KOMEN ALS VOLGT OVEREEN:

DEFINITIES

In dit Convenant hanteren Partijen de navolgende definities, welke met een hoofdletter worden aangeduid:

- a. **Convenant:** dit document met afspraken tussen de Partijen rondom te nemen maatregelen.
- b. **Zaanse Schans:** het gebied met gebiedsgrenzen zoals in beeld gebracht op pagina 11 van de Ontwikkelstrategie en beschreven op pagina 13 van de Ontwikkelstrategie: 'De gebiedsgrenzen van de Zaanse Schans zijn de contouren van het beschermde gezicht via het midden van de Zaan via het molenerf van de Bonte Hen naar de brede sloot naast het Schanszichtpad en via het parkeerterrein achter het Zaanse Museum langs de Leeghwaterweg terug naar de Zaan'.
- c. **Ontwikkelstrategie (zie bijlage):** Ontwikkelstrategie Zaanse Schans, vastgesteld door het bestuur van Stichting Zaanse Schans op 12 december 2019 en door B&W van Zaanstad, gehoord de Gemeenteraad, op 9 juni 2020.
- d. **Duurzaam Exploitatiemodel:** het geheel aan afspraken met betrekking tot de Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur in het gebied en onderliggende afspraken, documenten en besluiten van die toekomstige governance, inclusief de financiële inkomsten en uitgaven (exploitatie) ten dienste van een toekomstbestendige Zaanse Schans.
- e. **Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur:** de toekomstige structuur – bestaande uit regels, processen en verantwoordelijkheden – waarlangs alle betrokken partijen zullen afspreken hoe de Zaanse Schans wordt bestuurd, waarbij de belangen op de Zaanse Schans zullen worden geborgd.
- f. **Overgangsperiode:** de periode waarin de Gemeente opdracht geeft aan een persoon om te werken aan randvoorwaarden voor de realisatie van een Duurzaam Exploitatiemodel.

- g. **Authentieke Karakter:** het karakter de Zaanse Schans zoals beschreven op pagina 13 in de Ontwikkelstrategie: 'Het is een typische Zaanse woon- en werkbuilt, gesticht en in stand gehouden voor het behoud van Zaanse erfgoed tot het midden van de 19^e eeuw en voor de overdracht van de Zaanse cultuur en historische waarden.
- h. **Toeristen:** personen die de Zaanse Schans bezoeken, die niet tegelijkertijd zijn: bewoner of gast van een bewoner van de Zaanse Schans.
- i. **Werkorganisatie:** de samenwerkingsverhouding van de erfgoedpartijen zoals omschreven in 'Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans'.
- j. **Aanloopkosten:** de te maken kosten door de erfgoedpartijen voor het uitvoeren van de activiteiten genoemd in deze overeenkomst voor de periode vanaf inwerkingtreding van deze overeenkomst tot aan start toeristenseizoen 2026.

ARTIKEL 1: DOEL EN SAMENWERKING

Lid 1. Partijen onderschrijven de Ontwikkelstrategie Zaanse Schans 9 juni 2020 en het Wenkend Perspectief Zaanse Schans (zie bijlage) en spreken af constructief samen te werken zowel ter uitvoering van het door de erfgoedpartijen vastgestelde 'Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans' (zie bijlage) alsmede ter uitvoering van en ondersteuning aan de door de gemeente te verstrekken opdracht aan de programmadirecteur Zaanse Schans.

Lid 2 Dit convenant tot doel heeft om te leiden tot een definitief besluit tot onttrekking van de Zaanse Schans aan de openbaarheid en dat daartoe tussen Partijen afspraken tot stand komen ten aanzien van de Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur en het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van het Duurzame Exploitatiemodel en het financieel model.

Lid 3. Dat onder constructieve samenwerking onder meer wordt verstaan dat Partijen bijdragen vanuit kennis, kunde en expertise aan:

- Gesprekken voeren met alle andere stakeholders op de Zaanse Schans zoals bewonersvereniging, ondernemersvereniging en individuele ondernemers en bewoners;
- Input leveren voor de uitgangspunten uit de Business Case van de erfgoedpartijen, voor het duurzame Exploitatiemodel, de Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur met als doel het uitwerken van rollen, taken en bevoegdheden en de mate van participatie door andere stakeholders;
- Het onttrekken van de Zaanse Schans aan de openbaarheid en de ruimtelijke maatregelen ter uitvoering van het ruimtelijk plan,
- Input leveren op een financieel model voor (gefaseerde) financiering Zaanse Schans, welke ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgelegd (voor start toeristenseizoen 2026). Het is de opdracht aan de programmadirecteur om een meerjarig investeringsprogramma verder uit te werken samen met Partijen;
- Afstemming op de implementatie van het door de erfgoedpartijen vastgestelde 'Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans',
- Het (nader) opstellen van een plan ten aanzien van het reguleren van de toegang van toeristen tot de Zaanse Schans door middel van (online) ticket verkoop.

Lid 4. Partijen zullen eenmaal per maand de voortgang van de constructieve samenwerking bespreken onder voorzitterschap van de programmadirecteur Zaanse Schans.

Lid 5. De voorstellen ter uitwerking van de opdracht aan de programmadirecteur Zaanse Schans, zullen in het overleg genoemd onder lid 3 worden besproken voor afstemming en consensus.

Lid 6. Indien partijen die genoemde consensus niet bereiken, zal het voorstel of de voorstellen die instemming of goedkeuring van het college of de gemeenteraad behoeven, onder vermelding van de bezwaren van de desbetreffende partij ter instemming of goedkeuring worden voorgelegd.

ARTIKEL 2: INTEGRALE SAMENWERKING ERFGOEDPARTIJEN

Lid 1. De erfgoedpartijen willen op basis van een integraal samenwerkingsplan 'Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans', bijdragen aan: duurzame exploitatie van de Zaanse Schans, versterking van de gezamenlijke presentatie van het Zaanse erfgoed, verbetering van de bezoekerservaring, efficiënter beheer van collecties en middelen en de marketing- en verkoopstrategie.

Lid 2. De erfgoedpartijen streven naar een intensievere vorm van organisatorische samenwerking (hierna: de Werkorganisatie) zoals opgenomen in het 'Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans'.

Lid 3. Partijen streven ernaar de Werkorganisatie onderdeel te laten zijn van de Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur.

ARTIKEL 3: FINANCIERING

Lid 1. Indien betaalde toegang tot de Zaanse Schans operationeel is door middel van de verkoop van tickets als onderdeel van het Duurzaam Exploitatiemodel, spreken Partijen het navolgende af:

- a. de gemeente zal de gemeentelijke Vermakelijkhedenretributie intrekken gekoppeld aan de dag dat ticketverkoop start,
- b. de subsidie van de gemeente aan het Zaanse Museum voor de exploitatie van de hoofdlocatie op de Zaanse Schans zal met ingang van 2027 komen te vervallen omdat het de bedoeling van Partijen is dat de exploitatiekosten gedekt zullen gaan worden uit de opbrengst van de tickets conform het Duurzaam Exploitatiemodel,
- c. de vergoeding voor onderhoud aan het gebied aan de Stichting Zaanse Schans zal met ingang van de dag dat de ticketverkoop start komen te vervallen, omdat het de bedoeling van Partijen is dat deze kosten gedekt zullen worden uit de opbrengst van tickets conform het Duurzaam Exploitatiemodel.

ARTIKEL 4: TOTSTANDKOMINGSVOORBEHOUD EN BEËINDIGING

Lid 1. Dit convenant komt eerst tussen partijen tot stand nadat de gemeenteraad heeft ingestemd met de voorfinanciering in het voorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans (medio Q 1 2025) ten behoeve van "middelen om de aanloop- en transitiekosten ter hoogte van € 1,9 miljoen voor de realisatie van de randvoorwaarden voor de onttrekking van de openbare paden en wegen uit de openbaarheid en voorbereidingen te treffen voor de start van de verkoop van tickets".

Lid 2. Dit convenant eindigt zonder dat partijen uit hoofde hiervan iets van elkaar te vorderen hebben, indien de gemeenteraad (medio Q1 2026) niet overgaat bij het definitieve besluit tot onttrekking van de Zaanse Schans aan de openbaarheid en daarmee te voorzien in financiering voor de aanloopkosten erfgoedpartijen na start toeristenseizoen 2026.

Lid 3. Dit convenant eindigt zonder dat partijen uit hoofde hiervan iets van elkaar te vorderen hebben, indien de Gemeente voor datum onherroepelijk onttrekkingsbesluit geen positie krijgt of neemt in de Toekomstige Organisatie en Beheersstructuur.

5: DUUR VAN DE OVEREENKOMST – TUSSENTIJDSE WIJZIGINGEN

Lid 1. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van 2 jaar, ingaande op de dag genoemd in artikel 4.

Lid 2. Wijzigingen aan deze overeenkomst kunnen alleen schriftelijk worden gedaan na ondertekening door alle partijen.

ARTKEL 6: BEVOEGDE RECHTER

Lid 1. Partijen zullen geschillen voortkomende uit deze overeenkomst eerst in goed overleg met elkaar proberen op te lossen. Partijen zullen daartoe medewerking verlenen aan mediation en bemiddeling.

Lid 2. Geschillen voortkomende uit deze overeenkomst worden voorgelegd aan de Rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem.

BIJLAGE(N)

- Ontwikkelstrategie Zaanse Schans 9 juni 2020
- Toekomstplan Erfgoeddorp Zaanse Schans Plan van aanpak versie 19-3-2025
- Wenkend Perspectief Zaanse Schans

Aldus overeengekomen en op [datum] ondertekend te Zaandam,

Namens Stichting Zaans Museum:

[handtekening]

[naam]

[titel]

Namens Stichting De Zaanse Schans:

[handtekening]

[naam]

[titel]

Namens Zaanse Schans Vastgoed NV:

[handtekening]

[naam]

[titel]

Namens Stichting Wind Molen Compagnie:

[handtekening]

[naam]

[titel]

Namens Stichting Museum van het Nederlands Uurwerk:

[handtekening]

[naam]

[titel]

Namens Gemeente Zaanstad:

[handtekening]

[naam]

[titel]